

İ'TİKÂFA HAZIRLANIN!*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size karlarla örtülmüş olan İsveç'in Stockholm şehrinden hitab ediyorum. Hitab ettiğim yeri anlatınca, hoşunuza gittiğini bildiğim için, bu bilgiyi veriyorum. Burada 4-5 günlük çalışmalar yapmak için gelmiştim.

İsveç temiz bir ülke; kara kış var, kar var, her taraf bembeyaz... Dün biraz az idi, geceleyin yağdı. İlkönce yağmur yağdı. Sonra o buz tuttu, her taraf cam gibi buz oldu. Biz sabah namazına arabalar kayarak gittik, geldik. Böyle karlı bir yerden size telefon ediyorum.

a. İsveç'te Müslümanlar

İsveç hakkında söylemek istediğim bir iki şey var: Onlardan birisi İsveç'te 350 bin ile 500 bin arasında tahmin edilen müslüman yaşıyor. Bu müslümanlar muhtelif ülkelerden. 20-30 bin kadarı Türkiye'den, ondan sonra Lübnan'dan, Arnavutluk'tan, İran'dan, başka ülkelerden müslümanlar var... Arkadaşlarımın bana söylediği, 5-8 bin civarında İsveçli olup da İslâm'ı kabul etmiş insanlar var. Önemli bir bilgi.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

İsveçliler İslâm'ı seviyorlar ve diğer Avrupa ülkelerine göre, gâlibâ Türklere biraz daha yumuşak bakıyorlar. Taassubları daha az olabilir. Çünkü tarihte pek karşı karşıya gelmemişler, aksine Şarl, Demirbaş Şarl dedikleri kralları Türkiye'ye sığınmış, Ruslarla mücadele ederken... Türkler de onlara yardım etmişler. Böylece, tarihte Türklerle iyi münasebetler olmuş.

Önemli olan rakamlar müslümanlar içinde; meselâ, 24 bin Arnavut var... Bu gösteriyor ki, Arnavutlar ülkelerinden ayrılmak zorunda kalıp gelmişler. 60 bin Bosnalı var, bu da önemli bir rakam. Sırpların baskıları sonunda, bilhassa bu en son harbde gelmişler. Tabii, onların buralara kabul edilmesi, onlar için iyi, rahat bir ülkeye gelmiş oluyorlar ama, Bosna'nın kendisi için fenâ... Çünkü nüfus başka yere gitmiş oluyor, orada İslâmî faaliyeti yapacak insanlar azalıyor.

Dikkat ediyorum buradaki müslümanların rakamlarına, umûmiyetle başkalarının elde etmek istediği ülkelerden göçmüşler. Meselâ, Filistinliler var, 15 bin kadar... Somalililer var, 15 bin kadar. Türkler 28 bin diye gösterilmiş. Lübnanlılar var, Avustralya'da da çoktu Lübnanlılar... Kürtler var, 25 bin... İranlılar 60 bin olarak gösteriliyor. Iraklılar 18 bin beş yüz görünüyor.

Şimdi tabii, İranlılar için verdikleri bilgi de önemli idi sevgili dinleyiciler. İranlıların bir kısmı dinlerine bağlı değillermiş. Hattâ bir kısmı inançsızmış, ateistmiş. Bunları böyle

söylemekten çekinmiyorlarmış. Tabii o acı bir şey... Her yerde çok çalışmak lâzım!..

Güzel bir güncel haber: İsveç'in müslüman olan yerli ahalisi, yâni İsveçli olup da müslüman olmuş insanlar... Müslüman olmuşlar, belki burada yerleşmiş olan Araplardan İslâm'ı duydular, müslüman oldular. Fakat, böyle sadece kuru bir İslâmî bilgilerle tatmin olmuyorlarmış. Üç-beş yıl böyle sabrediyorlarmış onların arasında; fakat bir bunalıma düşüyormuş müslüman olan İsveçliler. Bunlar ancak bizim kardeşlerimizin yanına geldikleri zaman, yâni tasavvuf erbâbı, güzel ahlâklı, çalışkan, temiz kardeşlerimizin yanına geldikleri zaman, yeniden böyle bir neşe ve hayatiyet, canlılık kazanıyorlarmış. Bu önemli...

Onun için, sünnî tasavvufu çok seviyorlarmış. Bizim tasavvufumuzu, ehl-i sünnet ve'l-cemaate bağlı olan, bizim kardeşlerimizin temsil ettiği, güzel ahlâka dayanan, sünnet-i seniyyeye dayanan tasavvufu çok beğeniyorlarmış.

Onların içinden ihvânımız olan kardeşlerimiz var. Yâni tarikata girmiş kardeşlerimiz var. Bu şu bakımdan önemli: Şimdi bugünlerde Türkiye'de tarikatlar ve tasavvuf aleyhinde, bilgi sahibi olmayan, onları yakından tanımayan insanların sözleri olduğu için, İsveç'te bu bana söylendiği zaman, ben dedim ki: Bakın bu çok önemli!..

Bunu bana söyleyen çok kıymetli kardeşlerimiz var. Buraya gelen siyâsîlere filân mihmandarlık eden, saygıdeğer kardeşler bunlar. Bilgili, ciddî insanlar. Dedim: Bakın bu çok önemli!.. İçeride

ne kadar fırtına koparsa kopsun, sonuca bakmak lâzım! Yâni hayatta gerçekçi olarak bakıldığı zaman, tatmin eden, insanların ruhlarını okşayan, insanların ruhlarını doyuran, hakîkî imanı tattıran, Allah’a güzel kulluk ettiren yol oluyor tasavvuf yolu... O bakımdan çok önemli oluyor. Vazgeçilmez bir şey, İslâm’ın özü olmuş oluyor.

Zâten birtakım üniversite profesörleri de, Türkiye’de kendileriyle mülâkat yapan televizyon kanalı sahiplerine, gazetecilere söylediler. Doğru olan da budur. “Tasavvufu, tarikatı İslâm’ın kendisinden ayırmak mümkün değil... Tasavvuf İslâm’ın özüdür, ta kendisidir, yaşanmasıdır. Yâni nazariyatta, lafta kalmaması, hayata, ahlâka, davranışlara, insanın yaşamına intikalidir. Onsuz olmaz!” diye söylüyorlar. Doğrusu da budur.

İslâm’ın uygulanmasıdır tasavvuf... Hayatta samîmî olarak yaşanmasıdır tasavvuf... Tarikat da, tasavvufun yaşanış şeklidir, çeşididir, yâni modelidir. Meselâ araba lâzım insana; Mercedes olabilir Renault olabilir, Toyota olabilir... Hatırimıza gelen çeşitli markalardan birisi olabilir. Ama araba işte; insan biniyor ve ihtiyaçlarını onunla görüyor. Birbirinden güzel modeller, markalar olabiliyor. Bunlar marka...

Araba lâzım mı insana?.. Bir yerden bir yere yükünü vekendisini taşımak için yeni bir çağdaş araç, süratli, çabuk, rahat bir araç olarak araba lâzım mı? Lâzım!.. Bunun lüzumu anlaşıldıktan sonra, gerçeğe, pratiğe uygulanması, işte o

işin uygulama tarafı. Tarikat da tasavvufun uygulama tarafı oluyor. O bakımdan tasavvuf dinin özüyse, yaşanması ise, tarikat da onun bir uygulama şekli olduğu için, o da önemli oluyor.

Ben ibretle ve teessüfle televizyonlarda konuşanların bazılarını seyrettim:

“—Tasavvufun hepsi mi kötü?..” diye konuşmayı idare edenler hayretle soruyorlar;

“—Hepsi kötü...” diye cevap veriyorlar.

Olur mu?.. Ne kadar yanlış, ne kadar garazkârâne sözler... Beni burada karşılayan kardeşlerim dediler ki:

“—Burada tasavvufu çok seviyorlar, İsveçli müslümanlar mutasavvıf oluyor. Daha önce Arapların arasında kalmış, şeriatçı İslâm’ı görmüş. Ama bir de tasavvufçu İslâm’ı tanıyınca, tercih ediyorlar. Dört beş yıl yaşadıktan, İslâm’ı iyice tanıdıktan sonra, o noktaya geliyorlar.” dediler.

Zâten o öyledir. Tasavvuf yüksek İslâm olduğundan, ilk baştakiler anlayamaz. Yükseldikten sonra, ilerledikten sonra, İslâm’ı tanıdıktan sonra, ayetleri hadisleri iyice öğrendikten sonra, akli başına gelir. İhlâsın önemini anlar. İhlâs, samîmiyet, işte tasavvufun temel direklerinden birisi... Takvânın önemini anlar, ibadetleri ihlâs ile, takvâ ile yapmak gerektiğini anlar. İbadetlerin güzellerini öğrenir, zikrin tadını alır.

Şekerlerde bulamadım,

Zikrullahın tadını!..

dediği gibi, sonunda ister istemez, dönüp dolaşıp geleceği nokta, yüksek nokta, yükseleceği en yüksek nokta, Allah’a hâlisâne kulluk olduğu için, o onu yapar.

İsveçlilerin müslümanları münevver insanlar. Bizim burada yaptığımız aile eğitim çalışmalarımızda, geldiler, konferanslar verdiler. Beğendim; gayet güzel bilgili insanlar. Gazetelerde yazı yazan insanlar bunlar.

Hani şöyle hatıra gelebilir:

“—Acaba bunlar biraz platonik bir sevgiyle, duygusal yönden mi tasavvufu tercih ediyorlar?..”

Hayır! İnceledikleri için, gerçeğin o olduğunu anladıkları için tasavvufa gelen, tedkikçi insanlar, saygıdeğer insanlar. Onun için, “İsveçliler tasavvufu seviyorlar.” deyince, ben dedim ki arkadaşlara:

“—O zaman ben İsveç’te kalırım!” dedim.

Türkiye’de böyle bir gadir var, haksızlık var, hücum var; İsveç’te böyle bir takdir var, anlayış var, kucaklayış var, kucak açış var... Biraz latîfe yaptık.

Sevgili Akra dinleyicileri! Bizim Ak-Televizyonumuz da deneme yayınlarına başladı. Biraz televizyoncu, biraz radyocu olacağız. Tabii, bu televizyon ve radyo sözlerinin de Türkçelerini arayıp bulacağız, bir şey koyacağız

ortaya... Yarış halindeyiz, araştırma halindeyiz. Televizyon demeyeceğiz, radyo demeyeceğiz, bir şey diyeceğiz. İnşâallah onu araştırıyoruz.

Orta Asya'da bazı kardeşlerimiz radyoya “*ünalgı*” demişler, televizyona “*sıinalgı*” demişler. Arıyoruz bakalım, bir tanesini kullanacağız inşâallah!..

Şimdi bize biraz böyle, ben de şevkli ve heyecanlı olduğum için, hem hava haberleri verdim İsveç'ten, hem mânevî toplum haberleri verdim, dînî haberler vermiş oldum. Güzel bir ülke, insanları da sakın, anlayışlı...

Meselâ, burada bir okulda az önce iftar ettik. Okul müdürü, rektör diyor onlar; bizde sadece üniversitelerin en yüksek şahsiyetine rektör derler. Lisenin müdürü, çok güzel tahsil görmüş, eğitimde çok yüksek pâyeler kazanmış bir Filistinli müslüman kardeşimiz. Tanıştık, onunla tanışmış olmaktan şeref duyduk. Lisesini bu akşam biz orada iftar edeceğiz diye bize tahsis etti. Lisenin salonunda iftar ettik.

Düşünün... Türkiye'de biz böyle bir liseye desek ki: “—Akşamleyin kalabalığımız var, sizin yemekhanenizde iftar

etmek istiyoruz. Ücretini ödeyelim, acaba müsaade eder misiniz?” desek, ne cevap alırız.

Bilmiyorum, isterseniz bir deneyin bulunduğunuz şehirde, ne cevap alırsınız?.. Ama burada, bunu rahatlıkla sağlayabiliyorsunuz, kimse çekinmiyor. Hattâ, memnun oluyorlar. Devlet adamları, belediyeciler, yöneticiler de, böyle

akıllı uslu, derli toplu grupları, toplulukları, cemiyetleri, dernekleri görünce memnun oluyorlar.

Öyle bir lisede akşam yemeğini yedik. Mikrofonlu, masalı, yan tarafta güzel yüzme havuzu filân vardı. Tabii yüzme imkânı yoktu bizim için ama, her şeyi güzel olan bir güzel binada iftar ettik. Kadınlar, erkekler, şöyle yetmiş seksen kişilik bir grup iftar yaptık. Ben konuşmayı ondan sonra yapıyorum.

Şimdi bunlar, bulunduğumuz İsveç'ten Ramazan'la ilgili, dindar kardeşlerimizin ilgisini, sevgisini kazanacak, kalbinde sevinç uyandıracak güzel haberler.

b.İ'tikâf Nedir?

Sevgili Akra dinleyicileri! Gelelim bu cuma günü size hangi konuyu anlatma gerektiğine... Biliyorsunuz Ramazan başlamadan önce, Ramazan'ın önemini anlattık. Üç Ayların önemini daha önce anlatmıştık. Orucun nasıl tutulması gerektiğini anlatmıştık. Şimdi bu cuma geldi konu i'tikâfa...

Biliyorsunuz Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girerdi. Acaba bu kelimeyi dinleyicilerimin hepsi duydular mı?.. Belki duymamışlardır: İ'tikâf... İ'tikâfa girmek...

İ'tikâf ne demek?.. Bir mescidde gece gündüz Allah'a ibadet edeceğim, vaktimi ibadetle geçireceğim diye niyet ederek gelip kalmak,

mescidi ev edinmek. Artık evine de gitmeden orada güzelce ibadetle meşgul olmak. Kur'an okumak, ilimle meşgul olmak, zikirle ibadetle meşgul olmak... Öğrenmek ve öğretmek faaliyetleri olabilir. Namaz gibi ibadetler olabilir. Gece az uyumak, gecesini ihyâ etmek, gündüzünü değerlendirmek... Böyle güzel şeylerle vakit geçirmek.

Peygamber Efendimiz, Ramazan'ın son on gününde böyle i'tikâf ederdi. İ'tikâf eden kimseye, bu niyetle bir mescide giren kimseye mu'tekif deniliyor. Kur'an-ı Kerim'de *âkif* diye geçiyor bu.

Hani meşhur şairimiz var ya, Mehmed Âkif Ersoy, Allah rahmet eylesin... Mehmed ismi, Muhammed'in Türkçeleşmiş şekli. Muhammed, Peygamber Efendimiz'in ismi, onu biliyoruz. Allah'a çok hamd ü senâ eden kimseye *hâmid* diyoruz. *Muhammed* de, çok methedilmiş, öğülmüş kimse mânâsına geliyor. Yerde, gökte zâtı öğülmüş bir kimse olduğu için, Peygamber SAS Efendimiz'in ismini dedesi Muhammed diye koymuş. Çok isabetli, tabii Allah'ın lütfuyla, ilhamıyla, ihsânıyla konulmuş bir güzel isim.

Mehmed Âkif'in babası da demek ki, çocuk dünyaya gelince, yâni o mübarek şairimiz, millî şairimiz, dînî şairimiz doğunca, *Mehmed* demiş, Muhammed demek... Bir de *Âkif* demiş, Âkif ne demek?.. *Mu'tekif* demek; camiye girip, camiye ev edinip, camide yatıp kalkıp, gece gündüz ibadet eden kimse demek.

Demek ki onun da babası, büyüdüğü zaman, aklı başına gelip de ibadetle mükellef olduğu zaman, camide gitsin de böyle güzel ibadetler yapsın diye temenni etmiş de, ismine Âkif demiş. Muhammed Âkif koymuş. Soyadı gelmiş ondan sonra, Ersoy denmiş.

Demek ki *âkif* ile *mu'tekif* aynı mânâyâ geliyor.

أَنْ طَهَّرَا بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ

(البقرة: ۱۲۵)

(*En tahhirâ beytiye li't-tâifîne ve'l-âkifîne ve'r-rukkei's-sücûd*) [İbrâhim ve İsmâil'e: 'Tavaf edenler, ibadete kapananlar, rükû ve secde edenler için evimi temiz tutun!' diye emretmiştik.] (Bakara: 125) diye Kur'an-ı Kerim'de de bu kelime geçiyor. Yâni, "Ey Rasûlüm, benim Beytullahımı, Mekke'deki mübarek mescidimi tertemiz temizle!" Kimler için?.. (*Li't-tâifîne*) "Tavaf eden kimseler için tertemiz hazır bulundur. (*Ve'l-âkifîne*) Mescidde girip, bekleyip, durup, ibadete devam eden kimseler için..." (*Ve'r-rukkei's-sücûd*) *Rükkâ'*, rükû edenler demek, namazda önemli bir

şey. *Sücûd*, secde edenler demek. Bu *rükkâ'* ve *sücûd*, *râki'* ve *sâcid* kelimelerinin cem-i mükesseridir.

Yâni, Peygamber Efendimiz'e Allah-u Teâlâ Hazretleri Beytullah'ı, Kâbe-i Müşerrefe'yi, el-Mescidü'l-Haram'ı tertemiz tutmayı, maddeten, mânen tertemiz eylemeyi tavsiye

buyuruyor: “Gelenler burada tavaf etsinler, gelenler burada kalıp ibadet eylesinler, namaz kılsınlar, rükû etsinler, secde etsinler; onlar için tertemiz eyle!” diyor.

İ'tikâfın yapıldığı en sevaplı yer, Mescid-i Haram'dır. Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu mescidde i'tikâf yapmak en sevaplı i'tikâftır.

İ'tikâf yapmak, vakit namazları kılınan her mescidde olur. Eğer cuma namazı kılınan bir mescid değilse... Çünkü bazı mescidler oluyor ki, cuma namazı kılınmıyor. Arap ülkelerinde, başka ülkelerde olabiliyor. Bizde umûmiyetle her camide kılınır ama, bazı köylerde meselâ, cuma kılınmazdı. Belki yine öyle yerler vardır. Böyle bir mescidde i'tikâf eden kimse, cuma namazına çıkıp, cuma namazını kılıp, dönebilir.

Başka zaman çıkamaz. Sadece abdest almağa çıkabilir, zarûrî ihtiyacı için çıkabilir. Gece gündüz orda kalacak, mescidde yatacak, kimseyle lüzumsuz konuşmayacak, sohbete dalmayacak, kendisini Allah'ın ibadetine tahsis edecek.

Bu nedir?.. Sünnet-i müekkededir. Yâni Peygamber Efendimiz'in çok ısrarla, devamlı yaptığı bir ibadettir, Ramazanın son on gününde i'tikâf etmek...

Sünnet-i kifâyedir. Yâni bir kasabada, bir köyde, bir şehirde herkes yapamazsa, hiç kimse yapmazsa, bütün kasaba halkı sorumlu olur. “Niye siz Rasûlüllah'ın bu güzel sünnetini yapmadınız bakalım?” diye sorumlu duruma

düşer, suçlu duruma düşer. Ama bazıları yaparsa, üç beş kişi yaparsa, ötekilerden bu sorumluluk kalkar. Onun için birilerinin yapmasıyla, ötekilerden sorumluluğun kalktığı ibadete *kifâye* deniliyor. Sünnet-i kifâyedir. Bir de biliyorsunuz *farz-ı kifâye* var. Yâni bazı müslümanlar yaptığı zaman, öteki müslümanların boynundan kalkan bir farz...

Bu nasıl olur, farz herkesin yapması lâzım gelen bir ibadet değil mi?..

Meselâ, birisi öldü bir şehirde... Hiç kimse bunun yıkanmasıyla, kefenlenmesiyle, defnedilmesiyle meşgul olmazsa, o beldedeki bütün müslümanlar Allah'ın emrini tutmamış, asi olmuş, Allah'ın emrini yerine getirmemiş olur; cezâlı, suçlu duruma düşerler.

Ama cenazeyle bazıları ilgileniyor, yıkıyor, kefenliyorlar, tabuta koyuyorlar, namazını kılıyorlar, sonra defnediyorlar. Tamam, birileri yaptı mı, ötekilerden bu borç kalkıyor. Buna da farz-ı kifâye diyoruz.

Böylece bu konuşmada *farz-ı kifâye*'yi öğrendik, *sünnet-i kifâye*'yi öğrendik. İ'tikâfın hem sünnet-i kifâye, hem sünnet-i müekkekte olduğunu öğrendik. İ'tikâf yapmak için en sevaplı yerin, en uygun yerin Mescid-i Haram olduğunu; yâni Mekke'deki, Kâbe'nin çevresindeki mescid olduğunu öğrendik. Orada Allah nasib etsin, siz de inşaallah yaparsınız.

E orada olmadıktan sonra, cuma namazı kılınan bir güzel, muteber mescid olur. Orada müftüden izin alırsınız, imamla, müezzinle konuşursunuz. Şöyle cemaatin pek uğramadığı, üst katta, kenarda köşede bir yeri çarşafı ayırıp, sakın bir yerde i'tikâfa girersiniz.

Niye çarşafı filân ayırıyoruz?.. Başkaları gelip de, sohbete dalıp da, i'tikâfın sevabını kaçırtmasınlar diye...

Siz de i'tikâf edersiniz. Bu sene önümüzdeki çarşambadan, akşam namazından sonra girmek lâzım!.. O zaman başlıyor, perşembe, cuma... Ramazan'ın sonuna kadar devam edecek.

Şimdi Peygamber SAS Hazretleri, rehberimiz, önderimiz, serverimiz, başımızın tacı, her işte nümûne-i imtisâlimiz... Ona bakıyoruz, Allah'ın sevgili kulu olalım diye, onun yaptığı gibi hareketleri yaparak, ibadetleri yaparak, hayatımızı onun emri ve tavsiyesi ve işareti üzere geçirmeğe çalışıyoruz. Peygamber SAS ne yapardı?

Üç Aylar gelince bir kere derlenir toplanırdı. Zâten ömrü mübarek, zâten her anı mübarek; buna rağmen Üç Aylar geldi mi, Receb ayında gayretini arttırırdı, ibadetinin miktarını arttırırdı, oruçlarının miktarını arttırırdı. Ramazan'ın dışında en çok oruç tuttuğu aylardan birisi Receb ayıydı.

Receb'in ilk gecesini ibadetle geçirirdi, ilk cuma gecesini, Regâib kandilini ibadetle geçirirdi. Çok oruç tutardı. Şa'ban'da yine böyle çok ibadet

ederdi. Ama hep söylediği: “Yâ Rabbi, sen bize Receb’i, Şa’ban’ı mübarek eyle, Ramazan’a eriştir!” derdi. Yâni aklı, hedefi Ramazan-ı şerif idi.

El-hamdü lillâh biz de Recebi, Şa’ban’ı geçirdik; Regâib kandilini yaşadık, Berat kandilini yaşadık, Mi’rac kandilini gördük, yaşadık. Şimdi geldik Ramazan’a... Ramazan’ın da bugün on dördü oldu, yarısı demektir yâni. Yarın on beşi, tam ortasındayız Ramazan’ın... Mübarek Ramazan’ın yarısı geldi geçti rüzgâr gibi. Önümüzde dört beş gün sonra, mühim olan bu i’tikâf sünneti geliyor.

Belki siz bunu hiç duymadınız, belki yapmadınız; belki de her sene bunu yapan âbid, zâhid, uyanık bir müslümansınız. Yapmadıysanız, siz de yapmağa çalışın! Allah’ın evinde, yâni bir camide Allah’a hâlis muhlis ibadet etmeyi, gece gündüz ibadet etmeyi öğrenin!..

“—Nasıl i’tikâf yapacağım, i’tikâfta neler yapacağım?..”

İlmihal kitaplarında i’tikâf bölümü vardır. Ramazan orucunu anlatan bölümün kenarında, sonunda i’tikâfı anlatan bir bölüm vardır. Oradan teferruatı öğrenebilirsiniz ama, kısaca ben de söyledim: Niyet edip gireceksiniz. Yanınıza yastık, çarşaf, battaniye alacaksınız. Tabii müftüden filân izin almak gerekiyor. Herkes böyle paldır küldür camide gece kalmağa kalkarsa, olmaz tabii. Bir düzen var, izinli olmazı lâzım!

Aslında izin yok da, Türkiye’deki şartlar dolayısıyla... İmam diyebilir ki:

“—Ben buranın halısını, şamdanını, levhasını zimmetle üzerime almış sorumlu bir kimseyim. Bilmediğim insanlar buraya girer de, burada bir şey çalınır, eksilir, kaybolursa, sorumlu ben olacağım!” der. “Gidin müftüden izin alın!” der.

Böyle bir şeye lüzum yok ama, şimdiki şartlar dolayısıyla böyle bir izini almak uygun olur. “Siz de bu ibadetin tadını tadın! Yâni buyurun, bir lezzetine bakın!” diyorum.

c. Zekâtınızı Ramazan’da Verin!

Peygamber Efendimiz Receb’de, Şa’ban’da ibadetini arttırırdı, arttırırdı, Ramazan’ı gözlerdi. Ramazan’da da o kadar cömertleşirdi ki Peygamber Efendimiz, deniz gibi olurdu, derya gibi olurdu. Zâten cömert, ama Ramazan’da hayrını hasenâtını çok yapardı. Bir de i’tikâf yapardı.

Ben tabii bu arada hemen hatırıma gelmişken, daha doğrusu söz yerini bulmuşken söyleyeyim. Zengin kardeşlerim, yâni zekât verecek durumda olan kardeşlerim, zekâtlarını Ramazan’da versinler, şu günlerde versinler. Çünkü, Ramazan’da hayır hasenat yapmanın sevabı, başka aylarda yapmaktan daha fazla...

Şimdi Ramazan’da verirlerse, fukaracık hem karnını doyuracak malzemeyi alabilir, hem de kış günü Türkiye’de... Ayrıca bir de bayrama da, o paralarla hazırlanabilir. Onun için, her bakımdan uygun oluyor.

Dînî bakımdan da, Ramazan’da verilen hayırların sevabı, başka aylarda verilenlere göre yetmiş misli daha fazladır. Onun için, zekâtlarınızı da unutmayın! Zekâtları vermemek gibi bir

duruma kendinizi düşürmeyin, çünkü çok tehlikelidir. Zekâtı vermemek ne demektir?.. Kendisinin hakkı olmayan bir hakkı, malının arasında tutmak demektir. Hem de bu hak fukaranın hakkıdır.

İnsan ihtiyacı olmayan bir kimsenin hakkını alsa, bir suç ama, bir de zâten muhtaç olan zavallı fukaranın hakkını almak, çok daha büyük suç olur bence... Bunun için malının zekâtını müslümanın ayırması lâzım, zenginin ayırması lâzım!..

Bu, parada kırkta birdir, yüzde iki buçuk eder. Bu asgari sınırdır, en az yüzde iki buçuk verecek demektir. Yüz bin lirası varsa iki bin beş yüz lira verecek demektir. Bu alt sınırdır.

“—Beş bin lira verse olmaz mı?.. Yüzde beş verse, yüzde on verse, yüzde kırk verse, yüzde altmış verse, yüzde doksan verse olmaz mı?..”

Olur. Üstte ölçü yok... Onun söyleyeceğimiz bir söz var, eskiden Anadolu’da söylenirmiş bu, ben de seviyorum: “Ağanın eli tutulmaz.” derler. Zengin, ağa, itibarlı, eşraftan kimseye, “Sen dur bakayım, elini cebine sokma!” deyip de, onun önüne geçilip de, “Ben vereceğim!” filân denmez. Ağanın cömertliği engellenmez, ağanın eli tutulmaz. Ne yapacak?.. Ağa elini cebine sokacak, cüzdanını çıkartacak, ağalığını yapacak. Yâni cömertliğini yapacak.

Bir de, “*Mürüvvete endâze olmaz.*” demişler. Mürüvvet; mertlik demek, civanmertlik demek. Buna bir ölçü olmaz, yâni ne kadar çok yaparsan, o kadar mürüvvetli olmuş olursun; daha iyi olmuş olur. Ama zekâtın asgarî sınırı, en aşağı sınırı kırkta birdir, yüzde iki buçuktur. Onu mutlaka verecek.

Vermeyen bir insan nedir?.. Dînî bakımdan cimridir, bahildir, nekestir, hak yeyici bir insandır. Çok kötü bir durumdadır. Allah onun hesabını sorar. Günaha girer insan...

Onun için, bu ayda zekâtı vermek için, hemen şu akşam oturun, kaleminizi kâğıdınızı çıkarın, bol bol hesaplayıp nereye vereceğinizi de düşünün!

Zekâtın verileceği yerler de çok önemli... Ehline vermek çok önemli, şahsa vermek çok önemli... Meselâ zarf dağıtıyorlar:

“—Zekâtlarınızı buraya koyun!” diyorlar.

Zekâtta temlik şartı vardır, bir fakire verilecek. Bir camiye zekât verilmez. Cami cansız olduğu için, camiye verilmez. Canlı bir kişiye verilecek.

Meselâ, ölmüş bir insanın mezar parasına, kefen parasına zekât verilmez. Neden?.. Temlik yok. Zekâtta bizim mezhebimize göre temlik şartı vardır, ancak kişiye verilebilir.

Öteki hayrı, ayrıca yapsın... Meselâ, ölüye bir hayır yapacaksa, yapsın; camiye bir hayır yapacaksa, yapsın... Yapmasın mânâsına değil. Zekât oraya verilirse, verilmiş olmaz. Fakire verilmesi lâzım! Kurumlara verilemez; kurumlar

hükmî şahsiyettir, temlik olmadığı için olmaz. Camiyi söylüyorum ki, iyice anlaşılın diye.

Zekâtın nasıl verileceğini ilmi hal kitaplarından bakın, alim kimselere sorun ve temlik şartı olmak şartıyla bir kişiye verin! Fakirin hakkıdır, yolcunun hakkıdır, borçlunun hakkıdır.

Bir kardeşimiz muazzam bir borç altında, aylardır yıllardır çırpınıyor, borç gırtlığında... Evi filân var ama, itibarlı, boylu poslu, selvi gibi, candan bir kardeşimiz ama, şu anda borca batmış durumda... İşte ona verilir meselâ.

Böyle zekâtınızı da verin! Son on gününde de durumunuz müsaitse, i'tikâfa girin bir camide...

Daha önceden hatırlatmıştım, benim konuşmalarımı takib eden sevgili kardeşlerim hatırlayacaklar: “Memursanız, dairenizde müdürle filân konuşun, ‘Ramazanın son on gününde izin istiyorum!’ deyin de, izin meselesini de ayarlayın!” demiştim. Siz sevap kazanın diye söylüyorum bütün bunları... Onun için söylemiş oldum.

d.İ'tikâfın Sebebi, Hikmeti

Şimdi i'tikâfı inşâallah yaparsınız. “İ'tikâf neden yapılıyor?” diye bana soracak olursanız, i'tikâfta bence en mühim sebeplerden birisi, hani işlerin değerlendirilmesi sonuca göredir. Meselâ, bir insan ömrü boyunca iyi insan gibi yaşadı yaşadı da, en sonunda kafayı bozdu, halini değiştirdi de kâfir olarak öldüyse; eski iyilikleri para etmez. Sonu kötü oldu çünkü...

Onun için, işin sonuna doğru iyi olması önemlidir. İnsanın da ömrünün sonuna doğru hayrını arttırmasını Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor. Şimdi Ramazanın sonuna doğru da, insan ibadetini arttırır. Üç Aylar'dan beri başlamış olan ibadete şevk, aşk, katılma, bağlılık gittikçe artıyor. Nihayet o dereceye geliyor ki, evinden de ayrılıyor, eşinden de ayrılıyor...

Yâni, boşanmak mânâsına değil de, sıcacık yatağından ve eşinin yanından da ayrılıyor, evinin rahatından da ayrılıyor; bir cami köşesinde, “Yâ Rabbi, ev senin evin, kul senin kulun...” diye Allah'ın evine sığınıyor. Gariban bir şekilde, basit bir şekilde, rahat yatak filân değil, kenarda yatıp, büzülüp, az uyuyup çok ibadet ediyor. Gecesini ihyâ ediyor. Gündüz de ibadetle geçiyor. Tesbihle, Kur'an'la, ilimle, irfanla sevap kazanıyor.

Bu artık ibadeti çok yüksek dereceye çıkartma, yâni miktarını arttırma, sonuna doğru artık iyice bir gayret gösterme... Bu güzel bir şeydir.

İnşâallah, Ramazan'da afv u mağfiret olmak çok önemli... (*İmânen*) İman ederek, (*ve'htisâben*) sevabını Allah'tan umarak,

Allah rızasını bekleyerek, Allah'ın fazlına, keremine güvenip dayanarak Ramazan'ı ihyâ eden bir kimse, cennetlik olur. Günahları afv u mağfiret olur. Önemli bir şey.

Bir de her zaman söylediğim bir hadis-i şerif var:¹

“—Ramazan geçer de, insan afv u mağfireti kazanamamış olursa, çok büyük bir mahrumiyettir. Ramazan geçmiş de, Allah onu affetmemiş, Allah’ın lütfuna erememiş, mağfiretine, rahmetine nâil olamamış... Vah vah vah, yazıklar olsun, burnu yerde sürtsün!..” diyor Peygamber Efendimiz, öyle bir kimse için.

Yâni, “Ramazan gelmiş, geçmiş de mağfiret-i ilâhiyeye mazhar olamamış. Tüh, yazıklar olsun, burnu yerde sürtsün!” diyor. Bu duruma da düşmemek önemli...

e.Kadir Gecesi

Şimdi Peygamber Efendimiz SAS’in bu i’tikâfi sünnet-i müekkede olarak, dâimâ yapması nedendir?.. Ne vardır?.. İnşâallah önümüzdeki cuma onu da anlatacağız. Önümüzdeki cuma günü sağ olursak, sâlim olursak, imkân bulursak size kim bilir nereden böyle cuma konuşmasını

1 Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA’dan.

Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan. Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ’b ibn-i Ucre RA’dan.

İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.967, no:24295 ve c.XVI, s.43, no:43854; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

yaptığımız zaman, Kadir Gecesini anlatacağız. Ama aslında Kadir gecesini bugünden de biraz anlatmamız lâzım!

Çünkü Peygamber Efendimiz, “Kadir Gecesi’ni Ramazan’ın son on gününde arayın!” diye buyurmuş. Son on günü de önümüzdeki çarşamba günü başlayacak. Yâni bir dahaki cumaya bir iki günü geçmiş olacak. Onun için bugünden söylememiz lâzım!

Kadir Gecesi, Allah’ın Ramazan’ın içine sakladığı, bir mübarek gecedir.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ
(القدر: ٣)

(*Leyletü’l-kadri hayrun min elfi şehrin*) “Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3) Bin ay kaç yıl ediyor diyedüşünürseniz, on ikiye bölersiniz, seksen küsür eder. Seksen küsür yıl ibadet...

Bir insan zaten doğar doğmaz ibadet edemiyor. Aklı başına gelecek, âkıl, bâliğ olacak, on sene, on iki sene geçecek. Bunu de seksen küsür seneye eklersek, doksan küsür sene, yâni bir ömür eder. Mühim bir zaman ibadet etmiş kadar çok sevap alacak.

Bu ayet-i kerime niye inmiş?.. Peygamber Efendimiz SAS, eski ümmetlerden bazı mübarek kimselerin, eski, geçmiş, Allah’ın sevgili kullarından bazılarının ibadetlerini anlatmış. Birisi Yûşâ AS... Birisi Urfa’da mescidi, makamı bulunan Eyyûb AS... Memleketimiz öyle güzel,

mübarek yerler ki, peygamberler diyarı. Meselâ, Urfa'yı çok seviyorum ben. Eyyûb AS'ın orada kuyusu var, mescidi var, makamı var.

Bu Eyyûb AS, nice nice ibadetler etmiş. Yûşâ AS, Hızkıyl AS ve Zekerıyyâ AS... Bunlar öyle ibadet etmişler ki, seksen yıl hiç Allah'a asi olmadan ibadet etmişler. Peygamber Efendimiz onları anlatmış, methetmiş. Ashab-ı kiram da hayran kalmışlar, şaşırmışlar, taaccüb etmişler, hayret etmişler.

Onun üzerine Cebrâil AS gelmiş:

“—Ey Rasûlüm, senin ashabın böyle seksen yıl Allah'a hiç asi olmadan güzel ibadet etmiş insanların halleri anlatılınca, o peygamberler, o mübarekler anılınca hayret ettiler. İşte Allah onlara bir gece ihsân etti ki, o Ramazanın içindedir. O gece, Leyletü'l-Kadr bin aydan, yâni seksen küsür yıldan daha hayırlıdır.” diye bu müjdeyi vermiş.

Ashab-ı kiram çok sevinmişler bu haberi alınca... Bu haberi aldıkları zamanki kadar başka hiç bir zaman sevinmemişler. Yâni bin aydan daha hayırlı bir geceyi Allah onlara verdi diye, bu müjdeyi alınca çok sevinmişler.

Peki, bu bin aydan daha hayırlı gece ne zaman?..

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

(خ.م.ت. عن عائشة)

(*Teharrev leylete'l-kadri fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadàn*) “Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde arayın!”

Gizli; yâni tam böyle şu tarih diye, kesin tarih bildirmemiş Allah... Onun da sebebi var, hikmeti var. Çünkü, “Ben o geceyi yakaladım, o geceyi ihyâ ettim!” diye, o gecede ibadet edenler güvenir, tenbelleşir, gevşer. Herhalde onun için –Allah’ın hikmeti bazen anlaşılır, bazen anlaşılmaz– saklamış Allah Kadir Gecesini...

Nereye saklamış?.. Ramazan’ın içine saklamış. Ramazan’ın neresine saklamış?.. Son on gününe saklamış. Ne zaman?.. Geceleri... Geceleri insan ne yapar?.. Umûmiyetle uyur. teravîh namazını kılar, evine gelir, yatar, uyur. “Sahura kadar uyuyayım da, sahura kalkayım!” diye uyur.

² Buhârî, *Sahîh*, c.VII, s.147, no:1880; Müslim, *Sahîh*, c.VI, s.81, no:1998; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.278, no:722; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.56, no:24337; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.318, no:842; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.97, no:1257; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.307, no:8310; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.304; İbn-i Ebî Dâvud, *Müsned-i Aişe*, c.I, s.88, no:84; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s,201; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.57, s..393; Hz. Aişe RA’dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.77, no:9635; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

İşte bak, “Uyku ile bu mübarek gece kaçmasın, geçmesin!” diye, son on gün artık eve de gitmezdi Peygamber Efendimiz, mescidde yatıp kalkmağa başlardı. Bu neyi gösteriyor?.. Kadir Gecesi’ni bulup, Kadir Gecesi’ne isabet edip, Kadir Gecesi’ni ihyâ etmek, canlandırmak, değerlendirmek istiyor Peygamber Efendimiz... Bize de tavsiyesi odur.

Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğuna dair pek çok rivayetler vardır. Önümüzdeki haftalar onları, nasib olursa size anlatırım ama, meşhur olan, en kuvvetli olan rivayetlerden birisi, “Ramazan’ın 26’sını 27’sine bağlayan gecedir. Kuvvetli olan budur.” diye söyleniyor.

Onu da bilemiyoruz. Bakarsınız bir sene 21’inde olmuş, bu sene de 21’inde olur da, siz 27’isinde derken o günü kaçırmış olursunuz. Kaçırmış olmamak için, bundan sonraki geceleri biraz daha uyanık, dikkatli geçirmeğe, daha çok ibadet yaparak geçirmeğe gayret edin! Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, bu bin aydan daha hayırlı geceyi yakalayın!..

Peygamber SAS Efendimiz’in hadis-i şeriflerinde olan bazı şeyleri de, sizlere nakletmek istiyorum:

Bir insan geceleyin yatacağı zaman taze abdest alırsa, iki rekât, dört rekât namaz kıldıktan sonra abdestli olarak yatarsa, bütün geceyi ibadet etmiş gibi sevap kazanır. Öyle sevap yazılır. Uyudu ama, ibadet etmiş gibi sevap yazılır. Melekler ona dua ederler:

“—Yâ Rabbi, bu kulun abdestli yattı, sen bunu afv u mağfiret ediver.” diye o kul için dua ederler.

Bu da çok önemli... Meleklerin insan için dua etmesi çok önemli.

Onun için, geceleri abdestli yatmağa dikkat edin! Geceleri haramla, günahla geçirenlerden olmayın!.. Biliyorsunuz, bazı insanlar gündüz oruç tutuyor, geceleyin eğlenmek serbest sanıyor Ramazan’da... Bunu da size ihtar etmişim, Ramazan’ın başında söylemişim.

“—Efendim, işte Ramazan’da geceleri eğlenilir. Orta oyunu olur, Karagöz oyunu olur. Tarihte böyle olmuş, tiyatrolara gidilmiş. Kantolar, çengiler, çalgılar... filân.” deniliyor.

Bunlar İslâm’ın temelinde yok, Peygamber SAS Efendimiz’in zamanında yok bunlar. Sonradan, o zamanların insanları keyif olarak bunları yapmışlar. Bunlar dinimizin içinde olmayan şeyler. Biz böyle gündüz ibadet edip de, geceleri şaşırmayalım!

Günaha, zevke dalıp da Kadir Gecesi’ni kaçırmayalım!.. Veyahut, gündüz kazandığımız sevapları geceleyin harcamayalım!

Geceleyin teravih namazı kılacağız, o önemli... Onunla ilgili hadis-i şerifler çok. Ramazan’ın gecesini ihyâ etmek tatavvû olarak, yâni nafîle ibadet olarak, sevaplı ibadet olarak, yine Allah’ın emri, Peygamber SAS Efendimiz’in tavsiyesi...

Teravihi de kılacaksınız, teravihten sonra, sahura kadarki zamanda da günah işlememeğe dikkat edeceksiniz. Sahura da kalkacaksınız. Sahurda da bereket var, sevaptır, SAS Efendimiz tavsiye ediyor. Sabah namazına da camiye geleceksiniz.

Bazıları, güya uykularını tam alacağız, tamamlayacağız filân diye, hayatlarını tanzim edeceğiz derken yanlış iş yapıyorlar.

“—Efendim, akşamdan biraz bir şeyler atıştırırım. Benim zaten çok yemeğe ihtiyacım yok, kilom fazla... Vaziyeti böyle idare ederim!” diye yatıyorlar, sahura kalkmıyorlar.

İşi böyle kendi kafasına göre tanzim etmek değil de, Peygamber Efendimiz ne emretmişse, ona göre tanzim etmek daha akıllıca olur. Biz her işimizi sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye uygun yapmağa çalışmalıyız.

Onun için, teravih namazını kılarız. Eve geldikten sonra birazne yapacaksa yapar. Taze abdest alır, 2 rekât, 4 rekât namaz kılıp yatar. Sahura kalkar. Sahura kalktığı zaman da abdest alır, 2 rekât, 4 rekât neyse, bir teheccüd namazı kılar. Çünkü teheccüd namazı kılmak, gece namazı kılmak da Kur'an-ı Kerim'de Peygamber Efendimiz'e tavsiye edilmiş:

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ

(الإسراء: ٧٩)

(*Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek*)
[Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus

bir nafile olmak üzere namaz kıl!] (İsrâ, 17/79) ayet-i kerimesiyle.

Teheccüd namazı da çok sevap...

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(*Rek'atâni mine'l-lejli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Geceleyin kılınan iki rekât namaz, dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır.” Onun için, o teheccüd namazını kılın! Güzelce, münâsip bir şekilde sahurunuzu yapıp, yeyin! Ondan sonra ne yapacaksınız?..

“—Yatayım aşağıya...”

Olmaz! O da olmadı. Ne yapacaksınız: Abdestinizi alacaksınız, camiye gideceksiniz. Hocanın mukabelesini, Kur'an okumasını dinleyeceksiniz. Sabah namazını kılacaksınız.

“—Hah, tamam, gideyim şimdi uyuyayım!..”

Hayır, gene olmadı. Peygamber SAS Efendimiz işrak vaktine kadar camide durmayı severdi. Siz de *Evrâd-ı Şerife*'mizi okursunuz, dualarımızı okursunuz. Kur'an okursunuz yine... Güneşin doğmasında yarım saat geçinceye kadar... İşrak namazını kılıp öyle yatarsınız veya işinize gidersiniz.

Doğru olan bu; böyle yapmağa çalışın! Gecelerinizi ihyâ eyleyin! İbadetlerinizi ihlâsla yapmağa çalışın!

Bir şeyi yapmak iyi de, kötü yapıp da eline hiç bir şey geçmemesinden, çok güzel yapmağa gayret

etmek önemlidir. Onun için, ibadetlerinizin sevaplarını kaçırmamağa, ihlâsla yapmağa, Allah'ın sevdiği şekilde yapmağa, duyarak, yaşayarak, severek, aşk ile, şevk ile yapmağa gayret edin!

Namazlarınızı öyle kılın, aceleye getirmeyin!.. Oruçlarınızı gıybetle, dedikoduyla, günahlara, haramlara bakarak zedelemeyin!.. Böylece gecenizi, gündüzünüzü Allah yolunda geçirip, şu güzel Ramazanın feyzinden, bereketinden istifade edin!..

Allah size de, bize de, sizin ve bizim sevdiklerimize de; akraba, evlât, ana baba, dost, yakın, arkadaş... Hep isteriz ki, bizim sahip olduğumuz güzelliklere sevdiklerimiz de sahip olsun... Hepimize güzel ibadet yapmayı nasib etsin... İbadetini sevdirsin, tevîkîni refîk eylesin... Haramlardan, günahlardan, kusurlardan, edepsizliklerden uzak bir şekilde; ibadetleri şartlarına uygun, âdâbına riayetle, Allah'ın sevdiği, razı olduğu, kabul edeceği şekilde ifa etmeyi Allah cümlemize nasib eylesin...

Gündüzleri oruç tutarak, geceleri teravih kılarak, i'tikâf ederek, tesbih çekerek, Kur'an okuyarak, tazarru ve niyaz ile, âşıkâne, sâdıkâne ibadet ederek geçirmeyi nasîb eylesin...

Mağfiretine mazhar eylesin... Rahmetine daldırsın, rahmeti deryasına daldırsın... Afv u mağfiret eylediği kullardan eylesin... Dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

İsteklerimizi, dualarımızı, dileklerimizi müste-câb eylesin...

Hacetlerimizi kaza ve reva eylesin...

Dünyada ahirette hayırlara mazhar eylesin...

Cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, Ramazanınız, cumanız mübarek olsun...

İbadetleriniz makbul olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 01. 1997 - Stockholm /İSVEÇ

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

